grounds (Fig. 2). The stone paving was about 6.4 m wide and had storm drain gutters at the edges (Fig. 3). Trench 4 contained an irregular paving of red clay bricks (that was about 60 cm wide). This was probably the remains of a path running along the edge of a depression. Trench 5 contained isolated stones and soil that had been completely jumbled in laying utility lines. No stones from the suspected paving were found but they had probably been hauled away in laying the utility lines and carrying out large-scale earthwork. No cultural layer, which could be dated earlier than the 19th century was found on the grounds of Šilutė (Šojus) manor during the excavation, but chance finds dating to the 16th–17th centuries were discovered: montmorillonite (?) handles from a vessel most likely manufactured in the Rhine area of Germany and a fragment of a kaolin (?) cup probably manufactured in the S part of Poland. These finds are not connected with the period of the manor's existence and are probably from an earlier farmstead that existed at this site. Absolutely no finds dating to the 18th century were discovered.

Gintautas Zabiela

Anykščių dvarvietės pietvakarinė dalis

2010 m. Anykščių dvarvietėje (Anykščių miestas, AR1881) vykdyti archeologiniai tyrinėjimai, susiję su dvarvietės PV dalyje esančio Anykščių regioninio parko direkcijos ūkinio pastato (atskiro numerio jis neturi, pati direkcija įsikūrusi 2009 m. rekonstruotame pastate J. Biliūno g. 55) rekonstrukcijos darbais. Jų metu ištirtas visas būsimų žemės judinimo darbų metu paliečiamas plotas, pakliūvantis po šiuo rekonstruojamu pastatu (jame rūsio nebus, o būsimas paviršius bus net kiek pakeltas, lyginant su esamu žemės paviršiumi).

Anykščių dvarvietės tyrinėjimai pradėti 1990 m. (tada ji buvo surasta) (*ATL 1990 ir 1991 metais*, Vilnius, 1992, t. II, p. 44–48), tęsti 1991, 1993, 2004 (*ATL 2004 metais*, Vilnius, 2006, p. 146–150), 2005 (*ATL 2005 metais*, Vilnius, 2006, p. 193–195), 2007 (*ATL 2007 metais*, Vilnius, 2008, p. 271–273), 2008 m (*ATL 2008 metais*, Vilnius, 2009, p. 259–262). 1990–2008 m. archeologinių tyrinėjimų metu Anykščių dvarvietėje buvo ištirtos 23 perkasos (2342,8 m^2) (iš jų realiai – tik 618 m^2, kita buvo sunaikinta 2004 m.), 162 šurfai (162 m^2), tyrimų metu ir atsitiktinai rasti 164 atskiri radiniai, 469 koklių fragmentai, 2292 puodų šukės, 3 grindų plytelės, 189 stiklo fragmentai, 141 čerpės fragmentas. Visi radiniai saugomi AM. Ankstesnių Anykščių dvarvietės tyrinėjimų metu nustatyta, kad joje yra ne tik XVI–XIX a. dvarvietės kultūriniai sluoksniai, bet ir jų uždengti I tūkst. vidurio neįtvirtintos gyvenvietės kultūriniai sluoksniai (dvarvietės PV dalyje).

Archeologiniai kasinėjimai vykdyti Anykščių regioninio parko direkcijai priskirto Anykščių dvarvietės sklypo, esančio į PV nuo Dvaro gatvės bei į ŠV nuo Anykščių cerkvės sklypo, V dalyje. Čia stovi minėtas rekonstruojamas pastatas – buvęs Anykščių gimnazijos ūkinis pastatas. Jis medinis, vienaukštis, 26,4x9 m dydžio, orientuotas PR–ŠV (110–290°) kryptimi. Kadangi medinė pastato dalis buvo supuvusi, prieš tyrimus pastatas demontuotas, į jo vidų ardymo metu sukritusios šiukšlės nukastos. Akmeniniai pastato pamatai palikti.

1 pav. Kultūrinis sluoksnis tyrinėtoje vietoje. G. Zabielos nuotr.

Fig. 1. The cultural layer at the excavation site.

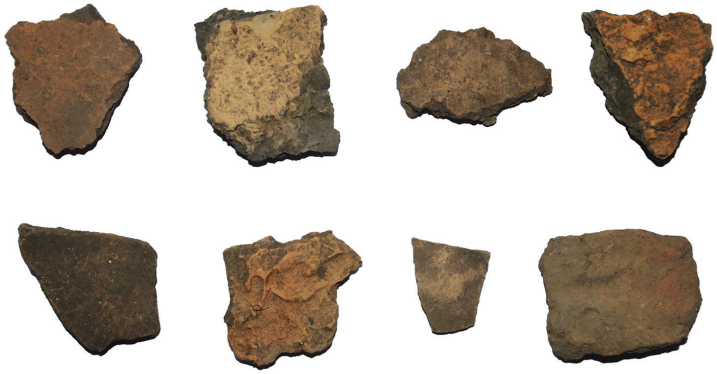

2 pav. Grublėtos keramikos šukės. G. Zabielos nuotr.

Fig. 2. Sherds of ceramics with rough surfaces.

Tyrinėjimai pradėti ištiriant pastato ŠV sienos pamatus, toliau palaipsniui jungiant kitus plotus prie jau ištirtų ir taip slenkant pastato pamatų perimetru PR kryptimi. Šie plotai (plotai 1–4) minimalūs (1 m pločio), nes tokio pločio griovio visiškai užtenka padėti naujus betoninius pamatus. Rekonstruojamas pastatas atitinka buvusio pastato dydį. Tyrimų pabaigoje pastato viduje, skersai jį numatomų žemės judinimo darbų vietose buvo ištirti du platesni plotai (plotai 5–6). Iš viso 2010 m. Anykščių dvarvietėje tyrinėtas bendras 132 m^2 dydžio plotas, kuriame rastas 60–170 cm storio kultūrinis sluoksnis (1 pav.), datuojamas I tūkst. viduriu – XX a. Viršutinė iki 1,3 m storio kultūrinio sluoksnio dalis suformuota daugiausia iš supiltinės žemės XIX a. pabaigo-

je – XX a. statant ir rekonstruojant minėtą pastatą. Archeologiniu požiūriu ji nevertinga, įskaitant ir šio pastato pamatus bei vienos iš vidaus patalpų akmeninio grindinio liekanas. Šiame sluoksnyje rasta didžioji dalis radinių. Tai žiesta paprasta ir glazūruota keramika, porceliano šukės, stiklų duženos, geležiniai vinys. Iš jų paminėtina varinė apvali saga su reljefiniu Rusijos imperijos herbu (dvigalviu ereliu). Nustatyta, kad prieš minėto pastato statybą šioje vietoje buvo dirbama žemė, dėl to susiformavo iki 1 m storio dirvožemio sluoksnis su dvarvietės laikų (daugiausia XVI–XVIII a.) paskirais radiniais (rasti 2 Jono Kazimiero šilingai: 1665 m. lenkiškas ir 1666 m. Vilniaus kalyklos lietuviškas; monetų priklausomybę nustatė LNM numizmatas E. Remecas), žiestos keramikos šukėmis, paskirų koklių fragmentais. Minėtas sluoksnis guli ant vietomis išlikusio iki 30 cm storio I tūkst. vidurio neįtvirtintos gyvenvietės kultūrinio sluoksnio, kurio liekanų šioje dvarvietės dalyje buvo rasta jau ankstesnių archeologinių tyrimų metu. Šiame sluoksnyje rasta tik paskirų lipdytos grublėtos keramikos šukių (2 pav.), paskirų nedidelių degusių akmenukų. Panašu, kad tyrinėtose vietose susidurta su neįtvirtintos gyvenvietės pakraščiu.

Tyrinėjimų metu surinkti radiniai perduoti AM.

The SW part of the Anykščiai manor site

In 2010, 132 m^2 were excavated at the Anykščiai manor site (city of Anykščiai) and a 60–170 cm thick cultural layer (Fig. 1) dating to the mid-1st millennium – 20th century was found. During the period of the manor's existence (16th–18th centuries) the ground was worked here at the boundary between the unenclosed settlement and the manor; therefore only several sherds of ceramics with rough surfaces were discovered (Fig. 2).